

יעקב טל:

„לפתע רץ לעברי איש והשליך רימון!“

בוקרו של היום הראשון נפתח בשלושה פיגועים שונים במרכז הבטוח של הארץ. הפיגוע המדובר ביותר היה בלב-ליבה של תל-אביב. ליד מיסגרת חסן-בק, השכס-השכס בבוקר. יעקב טל, אלוף הארץ בגודו במישקל כבד, עשה דרכו בנחת לירושלים. הוא היה בדרכו לאולפני-הטלוויזיה, כדי להשתתף בהקלטת תוכנית. יד-המיקרה זימנה לו להיות עד-ראייה ראשי למאורע מפתיע, שכמעט וגרם לו לאחר לאולפני-הטלוויזיה.

● תאר את אשר ראית ברחוב-הירקון.

נסעתי ברחוב הירקון. השתכתי בפקקים הארוכים. לפתע, בדיוק בשעה 0855, רץ לעברי מחבל — אני חושב שזה היה מחבל. הוא לבש חולצה אדומה וכופיה לראשו. פיתאום הוא השליך רימון, מול שלא לעברי. היה פיצוץ אדיר. פיתאום הוא השליך רימון נוסף. את שניהם הוא השליך במיגרש ריק, והמשיך לרוץ. אדם נוסף — אין לי מושג אם זה היה מחבל או אורח שנמלט — התרוצץ מכוהל במיגרש. אוטובוס, שנסע אחריי, עצר. הנוסעים ירדו ממנו בבהלה, והתפרו לכל עבר.

ניסיתי לרוץ אחרי המחבל. אל תשאלו אותי מה יכולתי לעשות לו — הרי לא היה לי נשק, אבל אני אוהב אקשן, להיות בעניינים. נכנסתי במהירות באי-כניסה, דהרתי, אבל המחבל נעלם מהי אופק. מכיוון שמהרתי לאולפני-הטלוויזיה, עזבתי את השטח. כשעזבתי כבר התחילו להגיע מכבי-אש, אמבולנסים, ניידות מיטרה ואל תשאלו.

בדרך לירושלים נוצר תור של מכוניות מהשטחים או מוניות, שנעצרו לבדיקה מיטרתית.

● האם פנתה אליך המיטרה לשם מתן עדות, במיסגרת חיסושיה הקדחתניים אחר זורקהריי מונים?

לא: באמת מזור. עצרתי מיומתי ניידת דוהרת, וסיפרתי את אשר סיפרתי לך. אמרו שיתקשרו. כנראה שכחו.

יאיר שטרן:

„אידיוט סבור שכך ניתן לגייס לפעילות פוליטית!“

הכינוס המכונה „כנס הבנים“, שיערך בקרוב בהשתתפותם המקווה של בני הוותיקים של לח"י ואצ"ל, מעורר תמיהות ותהיות. שפע השמות של אנשי-תיקשורת מרכזיים בארץ, גם אם לא כל אבותיהם היוו בדיוק את תיפת ארת המחותרות, מעורר חשד כלשהו. גם הרמזים בדבר ניצול הכינוס להקמת גוף בעל השפעה פוליטית שיתמוך, מטבע משתתפיו, בתנועת-החרות, הוסיפו לחרושת-השמועות.

פניתו ליאיר שטרן, בנו של יאיר הממורס — אברהם שטרן, מייסד האירגון שנקרא לאחר מכן לח"י. הבן הוא ראש-מערכת החדשות של הטלוויזיה. שמו נכלל ברשימת המשתתפים, שהודלפה מבעוד מועד. עובדה שהגבירה את חשדותיי.

● האם בכוונתך להשתתף בכינוס-הבנים?

קודם כל, לא קיבלתי הזמנה — לא ככתב ולא בעלי-פה: אין לי מושג כיצד ומדוע כרכו את שמי בעיתונות בהקשר הזה, מבלי שדברו איתי. לי, על כל פנים, אין כל כוונה להגיע לשם, עד שמישהו מהמארגנים לא יזמין אותי אישית. וגם אז, אם אניע ככלל, אניע יותר מתוך סקרנות ומתוך רצון לפגוש בחברים, מאשר מסיבות אחרות. גם אם אוזמן וגם אם אשתתף, אין להסיק מכך שוסדרבו.

בתוקף תפקידי, אני מנוע מלהודות עם קבוצות פוליטיות. אין זאת אומרת שאין לי דיעות, אבל אני יכול להתגייס לגופים פוליטיים, ובטח שלא בצורה כזאת.

● הכינוס הוסבר כאקט שמטרתו לפצות את דורי ההורים. בעת פירסומו של דוח רצח ארלוזורוב, לאחרונה, סיפרת לי שזה לא היה קל לגדול כבנו של יאיר. דוריה-הורים שלכם ראוי לפיצוי?

אסור לעשות הכללות. בעיקרון, נכון שאנשים רבים מאצ"ל ולח"י קופחו באיזכורם בהיסטוריה של מדינת-ישראל וברך הנצחתם. זאת לעומת אישים מתנועת-העבודה, שהפכו לאילילים בעת שילטונו הממושך של המערך.

● אביך קופח?

אבא שלי דווקא זכה בהנצחה הולמת. מקומו בהיסטוריה של עשי-ישראל הולך ומתחזק. לגבינו, אין לי ספק, מקומו בהיסטוריה מובטח, ולא צריך לכך כינוסים וסיפורים. נכון שבעבר — נאמר, ב-25 השנים הראשונות לקיום המדינה — מישפחתנו סבלה בנינו. מה פירוש סבלה? למשל, אמא שלי לא הצליחה להשיג עבודה, בגלל זהותה. פשוט לא רצו לספק לה. זרקו לעברה כי היא אשתו של טרוריסט! ממש רעבנו ללחם. אולם במשך השנים, ככל שהמדינה בגרה והשילטון התחלף, החלה פתיחות כלפי נושאים שהיו בגדר טאבו בעבר. אבי התחיל לבלוט. גם העניין של לח"י תפס אטיאט מקום מכובד יותר. כיום, אפשר לומר, אבי אינו עוד בגדר דמות השנויה במחלוקת.

מה שאני רוצה להדגיש הוא שאין לכך שום קשר להקמתו של גוף פוליטי חדש. אידיוט מי שסבור כי ניתן לגייס בדרך זאת אנשים לפעילות פוליטית!

אבא אבן:

„קשה ליצור קשרים רק דרך המתורגמנים!“

שר-החוץ החדש והמפתיע של ברית-המועצות, אדווארד רד שוואנאדזה, כך התבשרנו השבוע, שולט בשפה הגרו-זית ובשפה הרוסית בלבד. זוהי עובדה די מפתיעה לגבי אדם הצריך לקשור, בתוקף תפקידו, קשרים עם נציגים של מדינות זרות.

שוחחתי על כך עם שר-החוץ לשעבר, אבא אבן, השולט ברישיות מדהימה בשבע שפות.

● האם אתה סבור שחיוני לשר-החוץ לשלוט בכמה שפות?

ברר-יכול מקובל ששר-החוץ שולטים לפחות בשפות הביניים לאומיות, כגון אנגלית, אבל במיקרה של מעצמה גדולה כמו ברית-המועצות, אין כל חשש שקשריה ייפגעו מפני ששר-החוץ שלה אינו דובר שפות. כללית, זה קשה ולא-ינחה לקשור קשרים דרך מתורגמנים. זהו תהליך מסורבל למדי.

● זכור לך מיקרה משעשע, הקשור בתיקשורת בין שר-החוץ?

לפני אנדרי גרומיקו היה לברית-המועצות שר-החוץ ושמו ויאצ'סלאב מולוטוב. הוא עדיין חי, כנן 90. קבענו פגישה בינינו, והוא הודיע לי מראש שאינו דובר אנגלית. איילך, הודיע, ישתמש במתורגמן. החלטתי, אם כך, לדבר עברית, והבאתי מתורגמן נוסף. במהלך השיחה המסורבלת, פנה אליי לפתע מולוטוב ישירות ואמר לי: „מזור, אתה מרבר שפה שונה במיקצת מהשפה שבה מדברת אשתי. היא מדברת יידיש...“ כך נודע לראשונה כי אשתו יהודיה.

● אני מסיקה מדברייך כי יחסים בינלאומיים תלויים מאוד ביחסים האישיים בין נציגי המדינות.

אפשר להיזכר במקרים כאלה. גרומיקו, לדוגמה, שולט היטב בשפה האנגלית. הוא משתמש בשפה הרוסית ובמתורגמן רק כשהוא מצטט פרט כלשהו מהמדיניות של ארצו, כנראה מכיוון שהוא מעוניין לדייק. בשאר המיקרים הוא מעדיף לשוחח בחופ-שיות באנגלית, וליצור יחסים אישיים. קשה ליצור יחסים כאלה מבלי לדבר עם אדם באותה השפה. זה כאילו שאתה אילם וחרש.

● ניתן להסיק מבישוריו של האיש על טיב המינוי?

אולי ניתן להסיק מכך, ומדברים נוספים, שמכאיל גורבצוב מתכוון לבצע בעצמו את רוב העבודה בתחום קישרי-החוץ.